

به بنده میبندند ولی بر خود آقایان پوشیده نیست :

بنده اظهار الت نکرده بلکه عرض کردم بلفظ مقتضی بدانند نباید اکتفا کرد و همان طور که آقای ارباب فرمودند با مذاکرات دیروز و امثال و نظایر آن با گرفتاری ممانی که دولت دارد يك تحويل دار ماهی چهل تومان که شصت هزار تومان میبرد و وزیر ماله هم هیچ نمیگوید که با او چه کرد و چه مجازاتی داد .

همان اشخاص غیر از یکی شان در ماله با فید که صورت حساب های خراسان را تصدیق کردند در صورتیکه ده هزار تومان بران بانک بوده و ابداً وقت خود را صرف نکرده اند که جمع و خرج کنند این اشتباه ما در اعضاء ماله اتفاق می افتد و با این صورت چگونه میشود یکمتر به رای بدهیم و همین جهت است که عرض میکنم با کمال موافقت و دلسوزی که در این قضیه داریم که بآنها رعایت بشود .

باید هم آسایش آنها را در نظر بگیریم و هم حفظ ماله دولت بکنیم و چنانچه آقای ارباب گفتند باید بدانیم محل يك كروارز کجانشده و هم چنین مسئله مالیاتی را هم که بآنها تخفیف داده میشود باید بدانیم چقدر است .

راجع به مستشار ماله هم در اینجا مذاکره شد البته اگر با اطلاع او باشد بهتر است و امیدوارم اگر یکمسیون بر گشت کسب نظر ماله هم بشود و مثل آن دفعه در کمسیون معطل نگردد و زود بگذرد .

رئیس - آقای سیدالمحققین (اجازه)

حاج سیدالمحققین - بنده و نمایندگان آذربایجان عموماً با این لایحه موافقیم و دلیلی هم غیر از سابقه اطلاع آقایان وضعیت اسفناک ارومیه و سلماس نداریم و هر پیش نهادی در این باب کنند با آن مخالفتی نداریم کمسیونی که در دربار تشکیل شده بود و آقایان نمایندگان آذربایجان هم در آنجا بودند بنده هم بودم تمام اصلاحاتی که آقایان میفرمایند مذاکره شده .

این وجه را هم دولت قرض خواهد کرد و ظاهر آرزومان وقت هم داخل مذاکره شده .

اما راجع به نظارت رئیس ماله عقیده ام اینست که مذاکره لازم ندارد زیرا بعد از آنکه بموجب قانون مصوب مجلس مستشار فرامورمالی نظارت دارد البته در اینجا هم نظر خواهد بود و عرض میکنم هر اصلاحی هم که آقایان بفرمایند ما قبول میکنیم از طرفی هم شوردر کلیات تمام شده و آنچه تحت شورا است ماده اول است و اشکال آقای ارباب و آقای حاج شیخ اسدالله راجع باده درم است و اظهارات شاهزاده محمد هاشم میرزا بماده سوم بر می گردد

حالا اگر آقایان پیشنهادهایی دارند باید در زمینه همان ماده تقدیم نمایند .

رئیس - شوردر کلیات هنوز تمام نشده است .

سهام السلطان از ظهر خیلی گذشته اگر اجازه میفرمائید بقیه مذاکرات بماند برای جلسه بعد .

رئیس - میخواهید بقیه مذاکرات بماند برای فردا ؟

(جمعی تصدیق کردند)

رئیس - دستور فردا :

اولاً بقیه مذاکرات درین لایحه که مطرح بود .

ثانیاً لایحه راجع بحفظ الصحه حیوانات ثالثاً بقیه بودجه عدلیه

آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - لایحه کبریت سازی آذربایجان که مدتی قبل مطرح بود و برای اصلاحات به کمسیون برگشت راپرتش حاضر شده و چندان مذاکره هم ندارد .

درینج دقیقه خواهد گذشت و یکی هم مسئله گل سرخ که سالی صد هزار تومان از دولت اجاره میکنند و این هر چه تأخیر بیفتد ضرر دولت است و تا اول تابستان باید حاضر شود .

در تابستان اسباب زحمت است لهذا بنده تقاضا میکنم اگر آقایان موافق باشند این دو لایحه جزء دستور شود .

رئیس - آقای حاج نصیر السلطنه (اجازه)

حاج نصیر السلطنه بنده میخواهم در موضوع لایحه ارومیه عرض کنم با این نظری که آقای ارباب اظهار نمودند و آقای مخبر هم تأیید کردند با وضع قانون که در قضایای مربوطه ماله جلب نظر مستشار بشود بنده عقیده دارم که راه عملی آن اینست که نظریه که دولت در این لایحه اتخاذ نموده است بمستشار ارجاع شود بعد از آنکه با اوتبادل افکار شد داخل مذاکره شوند .

رئیس - آقای ارباب در این باب پیش نهادی کرده اند هنوز رای گرفته نشده اگر تصویب شد ارجاع میشود .

مخبر کمسیون بودجه بنده میخواستم در دستور جلسه آینه لایحه حفظ الصحه حیوانات مقدم باشد چون چندان وقتی لازم ندارد و شاید لایحه ارومیه اگر مطرح شود تمام وقت مجلس را تصرف کند .

معاون وزارت داخله - آقای رئیس - الوزراء تقاضا کرده اند که لایحه معلمین مدرسه حقوق هم جزء دستور شود .

رئیس - در این باب مخالفی نیست (اظهاری نشد)

پس در مرتبه رابع خواهد بود .

آقای نجات (اجازه)

آقای میرزا محمد نجات - بنده چند ماه قبل از وزارت داخله سوالی کرده بودم

اگر حاضرند لایحه عرض کنم چیزی نیست و خیلی مختصر است .

سهام السلطان - برای جلسه بعد وقت خیلی گذشته است .

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - در همین موضوع بنده با کفیل وزارت داخله مذاکره کردم که مدتیست اهالی لشت نشاء يك مسئله جزئی را تقاضا میکنند که مسائل راجع بانظمامات رسیدگی شود .

چون نماینده حاج امین الدوله در آن علاقه مهمی دارد و گویا در امور آنجا دخالت میکند .

در روزیکه استیضاح در مجلس میشد یکی داد و فریاد میکرد که يك نفر کشته شد و هیچکس نیست در آنجا رسیدگی کند .

خوبست وزارت داخله در آنجا مأمور یا نایب الحکومه معین کند که دیگر این قبیل اغتشاشات پیش نیاید و مسائل حقوقی که دارند به محاکم صالحه رجوع و رسیدگی کنند و امر انتظامات را هم بمأمور وزارت داخله در آنجا مأموری نداشته باشد و مالک در کارهای آن ها دخالت کند کار ناصحیحی است مقصود بنده اینست که بدانم تا کتون درین باب اقدامی شده یا خیر

معاون وزارت داخله - اینکه تا کتون برای لشت نشاء حاکم معین نشده است برای اینستکه امثال لشت نشاء خیلی است و اگر بنا باشد برای این نقاط کوچک حاکم معین شود بودجه سنگین خواهد شد و اگر مأمور غیر موظف هم فرستاده شود خود آن مأمور بیشتر برای مردم اسباب زحمت خواهد شد و علاوه بر این لشت نشاء نزدیک شهر است و در تحت نظر حکومت کل گیلانست و اگر وقایع فوق العاده روی دهد یا از طرف حکومت گیلان و یا از جانب وزارت داخله مأمور می رود چند نیست چند نفر اهالی لشت نشاء شکایاتی می کنند که مباشر به مردم تعدی کرده تلکرافاتی هم بر خلاف اظهار آنها از محل رسیده و طور دیگر نوشته و گویا شکایت آنها اصلی ندرد در هر حال شکایتی شده و باید تعقیب شود حاکم هم آنجا نیست بودجه هم ندارد که نایب الحکومه فرستاده شود و اگر هم بی حقوق فرستاده شود بیشتر اسباب زحمت است اینست که در نظر گرفته ایم یکی را که بی طرف باشد مأمور کنیم برود و رسیدگی کند ببیند ماخذ شکایات چیست و راپورت دهد

ضمناً هم دستور العمل داده شده که آنجا بوظایف حکومتی اقدام نماید و برای رفع شکایت متظلمین هم اگر اعتباری که بعدها بوزارت داخله داده میشود کافی بود که بلشت نشاء و سایر جاهای نظیر آن جا

مأمور بفرستد البته اقدام خواهد نمود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - من خیلی ممنون و متشکرم از وزارت داخله که مأمور فرستاده اند ولی نمی توانم اظهارات ایشان را بپذیرم برای چه آنجا نماینده دولت لازم ندارد ؟ مگر اینها جزء مردم این مملکت نیستند شکایت شان عالم را گرفته حتی بمن که يك نفر غریب هستم مکرر مراجعه کرده اند در روزنامهها بما فحش می دهند که چرا بجر فهای ما گوش نمیدهید و چرا يك نفر مأمور وزارت داخله نمی فرستید حق هم دارند

میرزا محمد نجات - بنده نفهمیدم چطور شد که به بنده اجازه ندادند در صورتیکه همین سؤال را داشتم و ایشان بعد از بنده همین سؤال را کردند ولی چون مقصود حاصل نشد در جلسه بعد اگر آقای معاون وزارت داخله تشریف بیاورند همین سؤال را تجدید میکنم

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - نسبت بحقوق تقاعدی کمال الوزاره اشتباهی شده است و دولت پیشنهادی کرده که در کمسیون بودجه قدیم است خواستیم از مقام ریاست تقاضا کنیم مقرر فرمایند راپورت این قضیه تقدیم مجلس شود

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - اجازه که بنده خواسته بودم راجع بنطق اولیه شاهزاده نصرت - الدوله بود چون من اینطور فهمیدم که ایشان در ضمن نطق شان فقط بمسئله نفت جنوب اهمیت دادند که هنگام وثیقه تا تأمین آن باید رعایت رضایت مجلس را بنمایند . بنده خواستم بطور کلی عرض کنم که دولت مباشرت از طرف مجلس و مباشر خواه خرج و خواه قرض را باید بنظر صاحب خانه برساند

در هر صورت دولت باید در تمام موارد اینکار را بکنند نه تنها در مورد نفت جنوب که ایشان فرمودند (مجلس یکساعت و یک ربع پس از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۱۹۸

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ششم جمادی ۱۳۰۱ مطابق نهم جمادی الاولی ۱۳۴۱

مجلس دوساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید (صورت مجلس یوم چهارشنبه پنجم جمادی را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - گویا صورت مجلس مخالفی ندارد ؟

اطهار مخالفی نشد

رئیس - آقای وکیل الملك از کردستان تلگراف کرده اند که ماه دیگر هم بایشان اجازه داده شود که آنجا بمانند زیرا بواسطه اشکالاتی تا یکماه دیگر نمیتوانند مراجعت کنند و چون حقوق یکماه را هم تقدیم کتابخانه نموده اند کمیسیون اجازه داده است آقای رکن الملك (اجازه)

رئیس - این مطلبی که حالا قرائت شد مطرح است حایری زاده - خوب راجع باین هم عرض می کنم که در این موضوع ابدقانون اساسی بدولت حق نداده است که همچو کارهایی بکند ومافوقن عادی را نمی توانیم محکم تر از قانون اساسی حساب کنیم و بعلاوه راجع بامتیازاتی که دولت در بودن مجلس بدون اجازه مجلس تمهید می دهد باید پروتست کنیم که تمهید ندهد ودر هر حال بنده با این پیشنهاد موافق نیستم و قانون اساسی خودش قوی تر است ونباید دولت برخلاف آن رفتار کند رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده مخالف هستم پس از يك موافق عرایض خود را عرض می کنم رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده خودم این پیشنهاد را امضا کرده ام وخیلی هم سعی داشتم که هیئت در زیاد پیدا کنم و یک عده از آقایان باینده موافق شدند وامضا کردند و عده دیگر راهم تصور می کردم در موقع طرح در مجلس باینده موافق شوند حالا بنده چرا این پیشنهاد را کردم وجه در نظر داشتم؟ همین قانون اساسی را که آقایان دیدند بنده هم دیدم که دادن امتیازات از خضایص مجلس است البته هر امتیازی را که دولت بدهد اهم از داخله یا خارجه تا بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده باشد باطل است ولیکن چون بعضی از حقوق امتیازات که در قانون اساسی بآنها تصریح نشده و در واقع آنها معنأ امتیاز خواهند بود شاید بواسطه تصریح نشدن در قانون اساسی در بعضی از مواقع بعضی دولت ها سوء استفاده کرده اند مثلا اگر آقایان بقرار دادهایی که دولت ها راجع به سیم

رئیس - بنده راجع بدستور مانده است و جزو دستور امروز هم هست لهذا پیشنهاد می کنم مقرر فرمایند امروز اول جلسه - بودجه عدلیه مطرح شود معاون وزارت عدلیه هم حاضراست رئیس - باید رأی بگیریم برخضی آقای وکیل الملك برای یکماه آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد پیشنهادی است قرائت میشود (آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)

نظرباینکه در دوره فترت بعضی از وزراء من غیر حق مدت بعضی از امتیازات را امتداد داده و چون دادن امتیازات و امتداد مدت امتیازات از وظایف خاصه مجلس است برای جلوگیری از این قبیل اقدامات وعملیات که ممکن است تجدید شود ما امضاء کنندگان دوماه ذیل را پیشنهاد مجلس شورای ملی نموده وقاضای قوریت اورا مینمایم ماده اول - هر گونه امتیاز یا تمهید مدت امتیاز و قراردادیکه دولت ها در زمان فترت بهر کمپانی یا شخصی یادولتی داده اند و بتصویب مجلس نرسیده آن امتیازات و تمهید مدت و قرار دادیکه داده شده مطابق قانون اساسی باطل و لغو خواهد بود

مدت امتیاز یا قرارداد با اجازه هائی که دولت ها بانداز این درغیبت مجلس یادون تصویب مجلس بدهند باطل و رسمیت نخواهد داشت

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - عرض بنده راجع بدستور بود دراینکه لایحه راجع بحفظ الصحه حیوانات صكه مدتی است جزو دستور مجلس شده است رئیس - صحبت در دستور نیست آقای حایری زاده (اجازه)

حایری زاده - بنده هم اجازه خواسته بودم که راجع بلایحه صكه در کابینه آقای مشیرالدوله در تحت نمرة ۴۲۸۰ تقدیم مجلس شده بود

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

رئیس کابینه پیشنهادی بنده هم هست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست و در این باب با شماست

که قادر با بادی املاک خود بنا شد...

کمیسیون مبتکران در جلسه مورخه...

شاهروید (۱) قزوین (۱) زنجان (۱) کرمانشاهان...

جهت محکمه بدایت را هم آنجا قرار دادیم...

رئیس - باید رأی بگیریم بپیشنهاد آقای ارباب...

محمد هاشم میرزا - بنده بجهت اینکه نظر پیریدار نکند...

حاجی میرزا عبدالوهاب - بنده عرض می کنم...

رئیس - آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده بجهت اینکه نظر پیریدار نکند...

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مخالفید؟

محمد هاشم میرزا - خیر موافقم رئیس - آقای داور چطور؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مخالفید؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مخالفید؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مخالفید؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مخالفید؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا مخالفید؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

رئیس - آقای محمد ولی میرزا هم موافقت؟

شده است و در گاشان و نظیر هم منظور شده است...

معاون وزارت عدلیه - در بودجه سنه آتیه...

صلحیه نظیر آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

حاج شیخ اسدالله - در ملایر همان قسم که گفتند...

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

خبر اصلا از میان رفته است در بودجه عدلیه که همین امروز مطرح بود آقایان اگر ملاحظه اوایل سرطان تصویب شده و بعد از سرطان تاکنون مجلس يك بودجه را بعنوان مدرسه حقوق تصویب نکرده اولاً برای اینکه هیچ گونه جای سوء تفاهمی باقی نماند بنده که مخالف با کثرتت معلم های حقوق هستم از نقطه نظر اینکه آنها فرانسوی هستند نیست نه اینست که معتقد باشم بایستی معلمین حقوق از فرانسه خواسته نشود و از مملکت دیگر خواسته شود بلکه مخالفت من از این نقطه نظر است مدرسه حقوقی که بودجه اش تصویب نشده و وجود خارجی ندارد چه نفعی دارد که ما می آیم قبل از تهیه مقدمات اساسی معلمین کثرتت کنیم و بعلاوه مطابق رأیی که در همین مجلس داده شده در زمان وزارت عدلیه سردار معظم راجع بشرح وتفصیل ماده ۱۴۷ قانون عدلیه در آن وقت مجلس رأی داد که پروگرام مدرسه حقوق نیز باید تصویب مجلس برسد پروگرام آتم هنوز مجلس نیامده است که در صورتی که پروگرام مدرسه معلوم نیست که چیست این مدرسه بجهت تشکیل خواهد شد مواد تدریسی آن چیست بفرش که این قضایا هم معین شود تازه موقع افتتاح مدرسه پانزدهم سنبله سال آتی خواهد بود برای اینکه از حالا تا اول تابستان تقریباً شش ماه است و در این شش ماهه فایده ندارد که مدرسه تشکیل بشود زیرا تحصیلات ناقص میماند و بفرش اینکه بودجه و پروگرام آن از تصویب مجلس بگذرد افتتاح مدرسه می ماند برای پانزدهم سنبله سال آتی - بنده عقیده دارم همانطور که هر نقشه که انسان در نظرمی گیرد اول باید وسایل آن را تهیه کند بعد فروغش را - برای مدرسه حقوق اول بودجه و پول است بعد پروگرام و مواد تحصیلی است در مرتبه سوم تهیه معلم است حالا ما بیاییم دلمان را خوش کنیم باینکه چهار نفر معلم حقوق کثرتت میکنیم البته کثرتت که تصویب شد بعد از امضاء طبعا دولت موظف است حقوقی را که در کثرتت قید شده است بآنها بدهد آنوقت لازمه امر این است که بایست بدون اینکه کار داشته باشند - و اگر چنانچه می گویند در مدرسه سیاسی خواهند رفت بنده مواد تحصیلی و تدریس مدرسه سیاسی را خوب می دانم و تاکنون در مدرسه سیاسی فعلی مواد حقوقیه که در آن تدریس می شده است اغلب بوسیله معلمین ایرانی بوده و يك معلم خاصی از اردبیل نیآورده بودند بنابراین يك پول زیادی و يك رای بی موقعی است که باید داده شود اگر چنانچه ما بخواهیم امروز چهار نفر معلم برای مدرسه حقوق کثرتت کنیم علاوه بر اینکه اصلا چهار نفر معلم برای مدرسه حقوق که آقایان در نظر دارند بلكی مجهول است و آن هم محتاج يك ادله ایست که باید ثابت کند که آیا چهار تا لازم است یا اینکه می شود بکمتر از آن ها

اكتفا کرد و آیامادر ایران اشخاصی داریم که بتوانند یکی دوتا از آن ها را ضمیمه کنیم بنابراین بنده مخالف با تصویب کثرتت این چهار نفر معلم هستم ولی بعد از آن که بودجه اش تصویب شد و پروگرام از تصویب مجلس گذشت آن وقت باندازه که لازم است تصویب خواهیم کرد خواه از فرانسه خواه از مملکت دیگر

رئیس - آقای آقا سید بقوب (اجازه)

آقا سید بقوب - بنده خاطر آقای تدین را متذکر می سازم باینکه در مملکت ما که دکتر و متخصص این اندازه بود و واقعا هم متخصص بودند و احتیاج مایه کثرت و بلغم نبود آنرا کثرتت کردند آن وقت آقای تدین فرمودند که بیانات بنده با هم متناقض است در صورتی که تناقض نداشت و با اینکه خودتان تصدیق میفرمائید که امروز مملکت مادر جزو ممالک متدنه داخل شده بنابراین ناچار است که حقوق بین المللی را دارا باشد مملکتی که بدایره تمدن یا گذارده است آیا میتواند که عالمین علم حقوق در آن مملکت نباشد يك روز آقایان می آید می شمارند که کثرتت های حقوق در مملکت ماده پانزدهم فرمودند آنوقت رجوع می کنیم بشاهزاده نصرت الدوله میگویند باید رفته این یکی یکی هم آقای منصور السلطنه است که می گویند کفایت عدلیه مقرر است آقای داور میفرمایند در مجلس هستند آقای سالار معظم هم همین طور و خانه من درجائی واقع شده است که مدرسه حقوق در مقابل آنجا است و جمعیتی از شاگردان در آن جا تحصیل می کنند بنده شخصاً از آن ها سوال کردم می گفتند که استفاده زیاد می کنیم و ما هم محتاج معلم حقوق هستیم اگر عالمین علم حقوق این جا بودند آقای شیخ الاسلام بسرشان را بیاریم نمیفرستادند

رئیس - آقای زنجانی (اجازه)

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - بنده مخالفم و بعضی مطالب راهم می دانم و نمی خواهم بگویم اول که آنها را باسم معلمی استخدام کردند برای چه بود خود بنده در وزارت معارف بودم وقتی آنها آمدند دست پاچه بودند که از کجا شاگرد برای آنها تهیه کنیم

حالا از این مسئله صرف نظر می کنم که ۴ نفر معلم حقوق چه قدر شاگرد لازم دارد آیا وقتی این معلمین حقوق کثرتت شدند همشان در کلاس اعلی تدریس خواهند کرد یا کلاسهای پایین هم تدریس میکنند در صورتی که ممکن است کلاسهای پایین را ایرانیان تدریس کنند برای کلاسهای بالا هم اگر معلم حقوق لازم شد ممکن است یک نفر استخدام کنید علاوه بر این اشخاصی که در مدرسه سیاسی درس خوانده اند یکی از آنها کسان بنده است ۳ سال هم باین مدرسه حقوق رفته و بیش آنها هم تحصیل کرده بود چندین نفر از آنها بمن گفتند استفاده که سابقاً در مدرسه سیاسی میکردیم بیشتر بود از استفاده که در این ۳ سال کرده ایم بعلاوه این مدرسه حقوق که ۴ نفر معلم دارد آیا تمام این ۴ نفر در يك کلاس درس خواهند گفت یا مراتب آنها با یکدیگر مختلف است و آیا معلم حقوق ایرانی هم در این مدرسه درس خواهد گفت یا خیر؟

حالا که نشاگرد بقدر کفایت دارنه نه مدرسه حقوق بودجه دارد و نه ۴ نفر معلم لازم داریم بنابراین اگر فرضاً هم لازم شد یک نفر که مقام عالی تری را دارا باشد و عالمتر باشد از معلمین حقوقی که خودمان داریم ممکن است استخدام کنیم زیرا ما خودمان معلمین ایرانی که خیلی خوب درس میگویند داریم مثل میرزا محمدخان آهی و سایرین و فرضاً هم برای کلاسهای اعلی لازم شد ممکن

است یک نفر استخدام شود برای اینکه شاگردانی را که بدرجات بالاتر رسیده اند آنها تدریس نمایند آقای رئیس الوزراء می فرمایند که از برای حقوق آنها مجلسی معین خواهد شد مگر آن محل از پول این مملکت نخواهد بود خوب است آن را بمعلمین دارالفنون بدهند

رئیس الوزراء - برای آنها هم معین شده است

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - از آسمان که نخواهد افتاد البته از خرچ دیگر کسر می شود و باینها داده می شود و خیلی تعجبات با من میفرمایند از حالا باینکه و یکمندی با من که پروگرام بنویسند و بعد از آن مدرسه افتتاح شود حالا ۴ هزار تومان بآنها بدهیم در چند ماهه برای اینکه پروگرام بنویسند بعد از آنکه پروگرام نوشته شد آنوقت مدرسه تشکیل شود بنده هم موافقم که اگر معلم خواسته باشیم فرانسویها هستند زیرا زبان آنها در مملکت مامعول و متداول است اخلاق آنها متناسب است خودشان غرض دیگری ندارند بنا بر این هر وقت خواسته باشیم که برای مدارس معلوم استخدام کنیم فرانسویها مقدم هستند و من صلاح نمی دانم که یکمرتبه ۴ نفر معلم برای مدرسه حقوق استخدام شود

رئیس الوزراء - آقای شیخ ابراهیم زنجانی در ضمن مخالفت باز مطلب را تصدیق کردند و اساساً معتقد هستند که اگر معلمی بیارند فرانسوی بهتر است تا دیگران دیگر اینکه می فرمایند بقدر حاجت برای شعب لازمه باید معلم آورد دولت هم همین نظر را داشته و چهار نفر برای شعب مختلفه حقوق انتخاب کرده است و اینکه می فرمایند اگر از حالا باینکه تا موقع افتتاح مدرسه يك مدت طولانی طول خواهد کشید و دولت بی جهت پول می دهد اینطور نیست ملاحظه مسافرت را بفرمائید از حالا که مجلس تصویب کند و دولت اصلاح بدهد تا حرکت کنند و وارد شوند تصور میکنم زودتر از اول بهار باشد بعد هم تهیه پروگرام بکنند وقت افتتاح مدرسه خواهد بود

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - آقایان نمایندگان فرمایشاتی فرمودند که همان عریضی بود که بنده منظورم بود و تکلیفاً عرض میکنم که شخص من بلد نیستم درسی که آنها می خوانند چه چیز است لیکن میخواهم خودمان را معرفی کنیم که هر چه علم در دنیا است ما طالب هستیم و همینطور که دستور العمل ماست باید علم را در ایام از هر جا که باشد لیکن بقدر امکان و ضرورت ولی اگر معلمی که بزبان ایرانی تدریس کند بهتر و زودتر توسعه بیدامی کند و عده شاگردان زیادتر میشود لیکن اگر بزبان خارجه بگویند اینطور توسعه پیدا نمی کند چند سال بگذرد آیا

دو نفر یاد بگیرند یا مثل این دوسه سال هیچ یادگیرند جمع بین این دو مطلب همان طور است که آقای زنجانی اظهار کردند که بقدر ضرورت یکی یا دو نفر که خیلی مهارت داشته باشد اختیار کنیم و مابقی را بعهده ایرانی ها که تحصیل کرده اند دولت واگذار کند که خرجش هم زیاد نشده باشد و بنده کاملاً عقیده دارم حالا آقای شیخ ابراهیم زنجانی فرمودند یک نفر بیشتر لازم نیست بنده عرض میکنم اگر دولت زیادتر احتیاج داشته باشد ممکن است دو نفر که خیلی مهارت دارد استخدام کند و مابقی را خود ایرانی ها تدریس کنند تا انشاء الله الرحمن معلوم شود که فایده دارد یا ندارد دیگر عرضی ندارم

نصرت الدوله - در موضوع کثرتت معلمین حقوق دوسه مطلب مختلف گفته شد آن دفعه هم بنده عرض کردم معلمی فن مخصوصی است عالم بودن کافی نیست که انسان بتواند تدریس کند و شاگرد تعلیم بنماید اگر این طور بود از برای تعلیم و معلم شدن يك مدارس اختصاصی از قبیل مدرسه دارالمعلمین و دارالمعلمات تأسیس نمی شد این را که تذکر دادم برای این بود که آقای زنجانی و مدرس عرض کنم وقتی که شما بخواهید جوانان ایرانی را مستغنی کنید از اینکه بروند در اروپا و ثروت خودشان را در اروپا مصرف کنند بی خواهید آنها را در اینجا با آن علم آشنا کنید باید يك اشخاص مخصوص برای تدریس بیارید آنها هم يك نفر دو نفر چون شب مختلف دارد کافی نیست بلکه باید برای هر شعبه يك نفر استخدام نمود و این چهار نفر هم حداقل است که پیشنهاد شده و برای چهار شعبه حقوق است مسئله پروگرام و بودجه مدرسه را آقای رئیس الوزراء يك جوابی فرمودند و چون خود بنده هم در کمیسیون بودجه هستم بعد از رأیی که مجلس داد و داد

و مذاکراتی که در مجلس شده بود که باید پروگرام مدرسه حقوق در مجلس تصویب شود و مدرسه حقوق و سیاسی یکی بشود خود من در این کمیسیون بودم و در این کار معالجه کردم و يك تهیه هایی برای پروگرام و بودجه از برای دارالمعلمی که در طهران تأسیس خواهد شد و جزء وزارت معارف باشد و در آنجا مدرسه حقوق و سیاسی جزو شعب آن باشد کردیم در موقعی که خواستند تقدیم مجلس کنند و این نظر برای دولت پیش آمد که آیا این بودجه را مجلس تصدیق و تصویب می کند یا خیر و در صورتی که مجلس تصدیق کرد البته يك پروگرامی که از تصویب مجلس بگذرد ترتیب میدهند و برای اینکه صورت قانونی پیدا کنند و قابل تنقید نباشد باین ملاحظه اگر کمی صبر کنید تا معلمین باینکه نظریات آنها جلب شود بعد پروگرام را تهیه و تقدیم مجلس کنند بهتر است و اگر تأخیری در تقدیم این

پیشنهاد شده برای این است که چندین ماه است بمجلس آمده و همینطور بلاتکلیف و هر قدر در این امر تأخیر بشود باز آن طرف قضیه تأخیر خواهد شد باین مناسبت سیر و تکامل پیدا کند و تا یک اساس و پروگرام خوبی تهیه شود و مدرسه خوبی بشود چندین سال طول خواهد کشید

رئیس - مذاکرات کافی است (جمعی گفتند کافی است)

تدین - آقای آقا سید بقوب عریضی بنده را برخلاف واقع جلوه دادند

رئیس الوزراء - بنده که توضیح دادم

رئیس - رأی می گیریم بشور در مواد آقایان بکنند شور در تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت می شود

ماده اول - دولت مجاز است که مسیو هس و مسیو فراش و مسیو پرو فرانسوی را

برای معلمی حقوق بدست سه سال از تاریخ انعقاد کثرتت برای هر نفری سالیانه مبلغ چهار هزار تومان کثرتت نماید

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - متأسفانه همان طور که در جلسه سابق عرض کردم بیانات آقای آقا سید بقوب متناقض است لابد اینجهت عرض کنم مذاکراتی کردند راجع با اظهارات بنده نبود بنده عرض نکردم ما محتاج معلم نیستیم ما محتاج تعلیم هستیم و بنده عقیده دارم تمام فنون و علوم و صنایعی که دیگران دارند بوسایل ممکنه ما تحصیل کنیم بهتر این بود که خوب التفات میفرمودند و بر خلاف واقع جلوه نمی دادند مقصود بنده این است که اگر بودجه مدرسه حقوق نگذرد و پروگرام بمجلس نیاید تصویب کثرتت

این معلمین مستلزم این است که آن ها باینکه در ایران و مدتی بی کار باشند و حقوق خود را بگیرند شاهزاده نصرت الدوله اظهار کردند که ما برای اینکه نظر مجلس را به بینم که اساساً با مجلس موافق هست با مدرسه حقوق یا نه؟

باین جهت ما لازم دانستیم ابتدا معلمین را عنوان کنیم بنده عکس این را عرض می کنم زیرا همانطور که فرمودند بعد از آن که تصویب شود تا اوایل بهار زودتر نمی آید

بنابر این در اول بهار می آید ۳ ماه بهار است و دو ماه و نیم تابستان این میشود پنجاه و نیم و لازم است این است که این اشخاص در آنجا بدون اینکه تعلیم بدهند در این مدت حقوق بگیرند و فقط نقطه نظر این باشد پروگرام تهیه کنند بنده تصور نمی کنم تهیه پروگرام چیزی باشد

که ایرانیها از عهده بر نیایند این موضوع مهمی نخواهد بود که واقعا آنقدر اشخاص نداشته باشیم سواد حقوقی را که باید در مدرسه تدریس شود تشخیص بدهند تصور می کنم این اشخاص هستند و بعلاوه پروگرام مدرسه حقوق فقط حقوقی که نسبت بمخارج باشد نیست حقوق داخلی و سایر مواد دیگر هم هست

بنابر این مصرف اینکه نظر آنها را برای تهیه پروگرام جلب کنیم بنده تصور میکنم این موضوع اساسی نیست خیلی اشخاص هستند که میتوانند پروگرام تهیه کنند یکی از آنها خود آقای منصور السلطنه است و هم چنین آقای مشیر السلوه و ذکاء الملک و دیگران بنده هم شاید نسبت بسهم خودم بتوانم مواد را معین کنم اشکالی ندارد در عین اینکه معلم حقوق نیستم بلی راجع به ساعات مدرسه اگر آقایان آمدند این هم مربوط بآنها نیست و با مدرسه است که معین کنند و بسته است باینکه هفته چند ساعت در کثرتت قید شود و مربوط بما نیست

بنابر این بنده با صراحه می بینم که اگر امروز تصویب کنیم پنج ماه و نیم قدر متعین از زمانیکه آنها وارد ازلی بشود در صورتی که قرارداد این باشد که از آن زمان حقوق بگیرند پهر کدام از اینها دو هزار تومان باید بی ربط بدهیم مخالفت بنده از اینجهت است باز هم عرض می کنم بودجه اش را بیارید بگذارند پروگرامش را بگذارند بودجه و پروگرام را که ما برای دادیم ناچاریم معلم را بخواهیم در این ضمن عملیات اولیه میگردد و موقع هم نبود و پول هم بهتر نمیرود که تا اوایل یا اواسط تابستان وارد شوند ۱۵ یا ۲۰ روز دیگر مشغول تدریس شوند

من کاملاً معتقد هستم که از برای هر قسمتی معلم بیاریم یکی نه ده تا هزار تا لیکن بسته است بان اندازه که ثروت ما اجازه می دهد این است اصل عقیده بنده حالاً برای آقایان است

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - بنده همانطور که آقای تدین اساساً موافق هستند بنده هم موافقم از برای اینکه عجاتاً آنها باید استخدام شوند یا بمانند بعد از چند ماه در این موضوع هم گمان میکنم آقای تدین بایستی ملاحظه این را بفرمایند معلمینی که استخدام میکنند کسانی هستند که در اینجا کار دارند و اگر داخل تدریس بشوند و در وسط سال نمیشود آنها را استخدام کرد

بنابر این لازم است که چند ماه قبل این ضرر را ما بپریم موافقت بنده با استخدام معلمین ادوایی نه از آن نقطه نظری است که حضرت والا شاهزاده نصرت الدوله مخصوصاً

در جلسه سابقی که راجع باین موضوع صحبت میشد فرمودند تصدیق دارم آن قسمت از بیاناتشان را که معلمی یکمرتبه بالاتر از مرتبه معمولی کسی است که تحصیلاتش را تمام کرده است همین مسئله را هم بنده بریز و در مسئله کثرتت و بله نام عنوان کردم

ولی راجع بمعلمین حقوق وقتی ما برویم يك اشخاص که واقعا معلم و دارای یکدرجات عالی باشند بیاریم وقتی بدر ما خواهند خورد که شاگرد هم داشته باشیم بدیختانه ماهنوز شاگردانی که بتوانند استفاده از آنها بکنند نداریم بلکه تا صد سال دیگر شاگردانی که محتاج يك معلمینی باشد که صاحب تألیفات و تصنیفات باشند نمیتوانیم تهیه کنیم و گمان میکنم اگر از آن نقطه نظر بود ممکن بود ما يك چند سال دیگر هم با معلمین ایرانی بسازیم و بعد وقتی شاگرد های خود را تهیه کردیم آنوقت برویم يك معلم خوب بیاریم که صاحب تألیفات و تصنیفات باشد

ولی در ضمن باید يك نکته را متذکر شد که ما از تأسیس مدرسه حقوق اسم نمی خواهیم میخواهیم معلم حقوق در میان ایرانی ها رواج پیدا کند و یکمده اشخاص باشند که آن اشخاص معلومات صحیح و کاملی از برای ابتکار داشته باشند

بنابر این لازم است يك زبان خارجی را خوب بدانند اگر معلمین تمام ایرانی باشند این مسئله پیش نمیرود قلیل شاگردانی که در زیر دست ایرانیها درس بخوانند و این شاگرد ها بآنطریزی که لازم باشد اطلاعات صحیح پیدا نخواهند کرد که بعد به کتب لازمه مراجعه کنند زیرا آن کتب بالسنه اروپائی نوشته شده است و معلومات آنها ناقص خواهد بود باین مناسبت بنده از آن مخالفتی که در ابتدا با خواستن معلمین اروپائی داشتیم برگزشتیم و گمان میکنم آقایان هم این مسئله را در نظر بگیرند که لازم است مایک مدرسه ایجاد کنیم که در آن مدرسه معلمین اروپائی و ایرانی را را ترکیب نمائیم تا اینکه همانطور که آقای مدرس فرمودند یکمده از ایرانیها هم بتوانند بواسطه وجود معلمین ایرانی استفاده کنند و از طرف دیگر آن شاگردانی هم که در زیر دست ادوایی تدریس کرده اند يك قسمت از دروسشان بهلسان ادوایی بوده میتوانند بعد به آن کتب رجوع کنند و نسبتاً يك تخصص یا الاقل يك معلومات عمیق تری پیدا کنند و عجاتاً هم آنها را استخدام کنیم بهتر است محض اینکه اگر برای يك مدت دیگر بگذاریم معلمینی که در آنجا هستند مجبوره داخل در کار شوند و در وسط سال نمیتوانند کار خودشان را بگذارند و بیایند استخدام ایران را قبول کنند

رئیس - مذاکرات کافی است (جمعی گفتند کافی است)

رئیس - رأی میگیریم ماده اول آقاییانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد (ماده دوم بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - مخارج مسافرت از فرانسه تا طهران و در موقع مراجعت از طهران تا پاریس برای شخص مستخدمین فوق پرداخته میشود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - اگر ممکن بود آقای قوام السلطنه ببنده اطمینان میدادند از این قبیل وامثال بودجه خرج را که ما تصویب میکنیم فردا يك مالیت جدیدی وضع نمیکند که بر این مملکت تجمیل شود و تصویب يك قرضه را برای مملکت از ما توقع نمیکند بنده بدون تردید رأی می دادم .

مدرس - پس از جیسان بدهند؟

حائری زاده - و این ماده دوم هم يك اشکالی دارد که مبلغ آنرا معلوم نکرده اند و سایر مستخدمین که از امر یکا یا تقاضای دیگر دعوت میشدند يك حدی برای مبلغش معین میکردند ولی این را معین نکرده اند

مخبر - اینجا تصور میکنم ایراد آقای حائری زاده بشخص بنده وارد باشد زیرا این راپورت قبل از تصویب قانونی که از مجلس گذشته نوشته شده باین ملاحظه چون نظر ما بهمان کتیرتهای سابقه بود مبلغ آن نوشته نشده است حالا در هر صورت ممکن است این مبلغ را تعمیم کنیم همان طور که چند روز قبل يك رأی برای دکتور و لیهم دادیم که ۲ هزار فرانک براق خرج مسافرت و هزار فرانک بیهان مضمون برای پیش بینی کفوف العاده هائسی علاوه بکنیم .

رئیس - آقای حاج مخبر السلطنه (اجازه)

حاج مخبر السلطنه - اگر بنا بود مدرسه البکتر استه دایر کنند بنده معتقد بودم که معلم الفبار هم از فرنگستان بیاورند برای اینکه اینجا هیچکس نمیفهمد البکتر استه چه چیز است ولی خیلی فریب است ما در يك موضوعی حرف میزنیم که فرنگیها هنوز بیای مانوسیده اند هر کسهم بگوید از سی اطلاعی است از فقه و قانون .

مخبر - مذاکره در خرج مسافرت است .

حاج مخبر السلطنه - خیلی خوب بنده آن وقت خواستم عقاید خود را بگویم حالا نمیگویم . در اساس مخالفم ولیکن حالا که حکماً ندانسته و باوجود داشتن يك مستشاری که ۱۵ سال است با او یول می دهیم و سایر ایرانیها که رفته اند و زحمت کشیده اند باید

رأی بدهیم وای بر ما حالا که عجلتاً باید چهار نفر آورد از پاریس نیاورند از فرانسویانی که در الجزایر تدریس می کنند بیاوریم که بکفوری از قوانین اسلام اطلاع داشته باشند .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - چون فرمایش آقای حاج مخبر السلطنه کلی بود بنده عرض میکنم اینها که می آیند ربطی با اسلام ندارد و حقوق اسلامی علیجده است این همان مسئله است که شما اوایل در ۱۵ سال قبل بمامی فرمودید و ما هم عفا آن دویدیم حاج مخبر السلطنه - بنده بجناب عالی هیچ عرض نکردم .

آقا سید یعقوب - مسائل اسلامی هیچ ربطی به آنها ندارد و فقه چیز علیجده است و ما راجع باین ماده بنده موافق هستم زیرا مثل همان مسئله دکتور و لیهم بود که بریزو گذشت بعد از آنکه بایک مستخدم راپوریت بایدهم خارج بدهیم اینجا هم بعد از آنکه ماده اول و دوم گذشت دیگر این صحبتهای لازم نیست و نمی توان با این مخالفت کرد .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - کسی هم اجازه نخواسته است ؟

(ماده دوم مجدداً بضمون سابق قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده آقاییانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

(ماده سوم بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - دولت مجاز است که مسوول هول فرانسوی را برای معلمی حقوق به مدت ۳ سال از تاریخ انقضای کتیرت مشارایه سالیانه مبلغ چهار هزار تومان کتیرت نماید .

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - اولاً میبوسم این مسوول هول همین است که اینجا است ؟ . . .

(جمعی گفتند بلی)

تدین - مطابق اطلاعاتی که بنده دارم و اشخاص مطلع بنده اطلاع داده اند از این شخص آنطوریکه شاید و باید شاگردان استفاده نمی کنند

بنابراین بنده با این شخص بخصوص مخالف هستم باید معلمی بیاوریم که ایرانیها از خود و استفاده علمی بکنند وقتی بکنند را آوردیم که نتوانند محصلین از وجود او استفاده علمی بکنند هیچ فایده ندارد و بی جهت باید باین شخص پول بدهیم ؛

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده مخالفم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله چه طور ؟

حاج شیخ اسدالله - مخالفم

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - تصور میکنم این شخص همان است که رئیس مدرسه آلبانس فرانسه هم هست اولاً بنده دولت در نظر گرفته است این شخص را اجیر کند بیاریاست مدرسه آلبانس را خواهند کرد یا دوزخ به میزند .

ثانیاً آنچه بنده هم اطلاع دارم اخلاق این شخص مناسب با تدریس در مدرسه حقوق ندارد و از این جهت مخالفم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - همان قسمی که بعضی از آقایان نسبت به این شخص اظهار اطلاع می کنند و بعد از آنکه ما تجربه کردیم و استفاده از او ننمودیم دیگر من جرب المجر ب حلت به اندامه .

افلا يك اشخاصی باشند که مجهول الحال و احتمال استفاده از آنها بدهیم بنده مخالف نیستم که يك معلمی برای حقوق و غیر حقوق کتیرت شوند نه بآن درجه که بعضی آقایان معتقد هستند که در اروپا تحصیل کرده باشند و تمام علوم حقوق را دارا باشند بآن درجه معتقد نیستم البته همان قسمی که آقای حاج مخبر السلطنه فرمودند معتقدم که قانون حقوق ما که قانون اسلام باشد بهترین قانونی است که در دنیا وضع شده و عقیده تمام مسلمانها اینست و اروپایی ها هم قسمت صده اش را تصدیق دارند و از آن طرف معتقد هستم که يك حقوقی هست که ما باید از آن استفاده کنیم و آن حقوق بین المللی است که ما باید از معلمین خارجی استنباط کنیم این است که بنده نسبت باساس استخدام معلمین برای يك علومی که مربوط بقضاوتی نباشد موافقم اگر چه هر چه قاضی های ما بصیرتر بتمام قوانین دنیا باشند بهتر است و محل تردید نیست ولی این شخص را می گویند چند سال است در اینجا مانده مثل مستشار علیه که چند سال است اینجا است و من نفهمیده ام که از وجود او چه فایده مترتب شدنست باین شخص و چون تا ب حال شاگردان نتوانسته اند از وجود او استفاده بکنند لزوم ندارد این را کتیرت کنیم ب علاوه همانطور که آقایان فرمودند و نفر معلم کافی بود ما که سه نفر تصویب کردیم و آنرا هم از فرانسه برای اینکه دولت فرانسه نسبت بمایک نظر مهربانی و مساعدی دارند و زبانشان هم در انجام معمول است و شاگردان و اطفال بیشتر مانوس بزبان آنها هستند بهتر می توانند استفاده کنند ولی نه آنطور که هر کس باشد آنها را تصویب کنیم و تصور نمی کنم دولت

و ملت فرانسه هم این تقاضا را از ما داشت باشند ما هم از آنها نگرانی نداریم و من معتقدم همان سه نفر کافی است

مخبر - بنده ماده سوم این راپورت را که نسبت بمسئول هول است مسترد میکنم برای اینکه اختلافی پیدا شده بود گویا مقصود یکسال بوده و او را هم مثل دیگران ۳ سال نوشته اند اینست که استدعا میکنم از راپورت خارج شود و مسترد می کنم اگر لازم شد مجدداً راپورت عرض می کنم

رئیس - مذاکرات در کلیات ماده ۲ است آقای یور رضا (اجازه)

یور رضا - بنده در کلیات مخالف هستم و سبب هم این است که در تمام خلیج فارس و بلوچستان تا کنون يك مدرسه ابتدائی دولت تأسیس نکرده و گمان می کنم اهالی سواحل خلیج و بلوچستان هم ایرانی باشند با سایر اهالی حقوقشان مساوی است بنده نمی دانم سبب چه بوده تا گنون در آنها مدرسه ابتدائی دولتی ولو چهار کلاسه تأسیس نشده بنده اطلاع دارم در بوشهر ۲ مدرسه چهار کلاسه ملی تأسیس شده ولی بواسطه عدم همراهی اداره معارف در حال انحلال است بیکی از آن مدارس ماهی ده تومان همراهی میشد و بیکی ماهی بیست تومان در صورتیکه دولت نمیتواند ماهی سی تومان بمدارس جنوب بدهد بنده گمان می کنم تصویب این لایحه عملی نباشد و هم چنین چندین مرتبه بنده شنیدم مدارس طهران و ولایات بواسطه نداشتن پول و عدم همراهی دولت چه مدارس ملی و چه دولتی تعطیل کرده اند

دارالفنون هم چند روز قبل بواسطه نرسیدن حقوق معلمین تعطیل کردند و همچنین آژانهای طهران و سایر ولایات بواسطه نرسیدن حقوق تعطیل میکنند در اینصورت بنده گمان می کنم بیجا باشد که ما این لایحه را تصویب کنیم خوب است همین مؤسساتی را که داریم نگاه بداریم بعد که انشاء الله پول که در دست دولت آمده و دولت پول دار شد باین مخارج بپردازیم

رئیس - دیگر کسی اجازه نخواسته؟ (اظهار نشد)

رئیس - رأی می گیریم باین راپورت که مشتمل بر دوسه ماده است آقاییانیکه تصویب می کنند ورقه سفید والا کبود خواهند داد .

اخذ آراء بعمل آمده آقایان امیرناصر و مستشار السلطنه استخراج نموده نتیجه بترتیب ذیل حاصل گردید :

عده حضار هفتاد و شش ورقه سفید علامت قبول و چهل و سه ورقه علامت رد ندارد .

رئیس - با کتیرت چهل رأی از هفتاد و شش نفوتصویب شد

جلسه آتیه روز شنبه سه ساعت و ربع نیل از ظهر و موضوع مذاکرات اولارأی فطمی در بودجه عدلیه تا نیا لایحه حفظالصحه حیوانات ثالثاً لایحه امتیاز نفت آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده هم اجازه خواستم برای جزء دستور گذاردن مسئله نفت که تکلیفش معین شود ولی قسمت دیگر که می خواستم تقاضا کنم همان بود که یکی دو دنه آقای نصیر دیوان اظهار کردند و آن راجع بکل سرخ جزیره هرمز بود زیرا ما غالباً آنچه در مجلس میگذاریم راجع بخرج است ولی راجع بعایدی همیشه مسکوت و ترمینه مینمایند و این یکی از موادی است که عایدی دولت است و باید تکلیفش معین شود و این پیشنهاد چند مقابل عایدات فعلی دولت است بهر صورت باید بمجلس بیاید و تکلیفش معین شود البته اگر اشخاص دیگری باشند که از این داوطلب باشند آنوقت معلوم خواهد شد و اگر نباشد چرا اینقدر معطل نمایند و در عرض صد هزار تومان دولت سالی یازده شانزده هزار تومان از آنجا عایدی داشته باشد .

رئیس - در مرتبه چهارم جزء دستور می شود . راپورت کمیسیون عدلیه برای روز شنبه حاضر خواهد شد ؟

مخبر - بلی

رئیس آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام اصفهانی - بنده سؤال از آقای وزیر امور خارجه که آقای رئیس الوزراء هستند دارم اگر اجازه میفرمائید سؤال کنم (بعضی گفتند مدتی از ظهر میگذرد)

رئیس - هر طور میل دارید اگر حاضر هستید بفرمائید

رئیس الوزراء - بنده ملتفت نشدم چه گفتند ؟

شیخ الاسلام - بنده يك سئوالی از آقای وزیر امور خارجه که خود حضرت اشرف علما هستند در باب لایحه که میرزا علی محمد مدیر چهره نما در یکی از نمرات ستاره ایران منتشر کرد از بابت تصرفات

رئیس الوزراء - بسیار خوب سئوالتان را بفرمائید اگر حاضر بودم جواب عرض میکنم

شیخ الاسلام - اول فرمودید نفهمیدم رئیس الوزراء - گفتم گوش ندادم و نشنیدم .

رئیس الوزراء - چرا بفرمائید

شیخ الاسلام - (خطاب به آقای رئیس) میفرمایند سؤال کنم سر کار اجازه میفرمائید ؟

رئیس - بلی بفرمائید .

شیخ الاسلام - این روز نامه است چون آقایان تمجیل دارند چند سطرش را

بیشتر نمیخوانم درجه سوم جمادی الاولی لایحه مدیر چهره نما روزنامه ستاره و ایران میدهد و او درج میکنند مینویسد :

تلگرافخانه بی سیم و سیم دار بسخانه ها تلفونخانه ها بناهای لشکری بهاری و زمستانی عمارات مسکونه صاحب منصبان . میدانهای مشق و ژیمناستیک و ریاضی بدنی چراغهای برق صحرائی و دریائی کشتیهای بخاری و و بارکش یلهای سواحل . جرقتیل های بار برداری . لوله های یخ ریزی و غیره - راه های شوسه نظامی و ملکی نشان لنگر - اندازی کشتیها . انبارهای طولانی ذغال و فورشخانه . زندانهای جانی و محبوسین سیاسی قبرستانهای مسیحی . گور کخانه های غربی . یولهای راجعه رویه ایران - می خواستم سؤال کنم از آقای رئیس الوزراء آیا مضمین و مطالب این لایحه صدق است یا کذب . اگر کذب است . . .

(بعضی گفتند موضوع چه چیز است)

شیخ الاسلام - این تأسیساتیست که همسایه جنوب ما بر حسب اختیار يك نفر و قایم نگار در جنوب ایران کرده است و وحشت واضطراب از برای رفتن دارید بنده میخوانم يك نفر ایرانی می گوید از جنوب ایران آمده ام انگلیسی ها این تأسیسات را در آنجا کرده اند من از آقای رئیس دولت سؤال می کنم که آیا این قضیه صدق است یا کذب اگر کذب است آیا متناسب نبوده است در یکی از روزنامه های محلی تکذیب بفرمائید و اگر صدق است چه صلاح اندیشی و چه فکری برای رفع این تجاوزات کرده اند و آیا این مأمورین عالی مقدار ایران در جامعه ملل این تعدیات را بعرض نمایند گان دول و ملل رسانیده اند یا خیر .

رئیس الوزراء - بنده از موضوع سؤال آقای شیخ الاسلام مسبق نبودم البته سؤال کرده اند و برای بنده فرستاده اند ولی ندیده ام مسائلی که فرمودند محتاج به تفتیش است البته تفتیش می شود ولی اجمالاً همان طور که راپرت رسیده شاید بعضی اقدامات در بعضی جزایر خلیج شده باشد و علت اینکه دولتهای وقت موفق نشده اند يك ترتیبات صحیحه در امور جزایر خلیج بدهند این است که فاقد قوای بحریه بوده اند بهمین نظر این دولت در نظر داشته است يك اعتبار کافی از مجلس بخواهد برای خریداری چند جهاز جنگی برای محافظت خلیج و پیشهادش هم عنقریب بمجلس می آید امید است بتصویب مجلس برسد ضمناً راجع بسائلی که اظهار می شود تفتیش و جلو گیری خواهد شد

شیخ الاسلام - جلو گیری خارجه که دخالت در مملکت ما کرده است جنک نمیخواهد که کشتی لازم باشد .

رئیس الوزراء - برای محافظت جزایر عرض کردم .

رئیس - عده هم برای مذاکره کافی

نیست .

(مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه صد و نهم

صورت مشروح مجلس

یوم شنبه هشتم جمادی ۱۳۰۱ مطابق یازدهم جمادی الاولی ۱۳۴۱ مجلس دو ساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

صورت جلسه یوم پنجشنبه ششم جدی را آقای امیر ناصر قرائت نمودند .

رئیس - صورت مجلس ایرادی ندارد ؟

بودجه عدلیه مطرح است

آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - چون بنا بود ماده دوم بودجه عدلیه در کمیسیون اصلاح شود و مجدداً بمجلس بیاید و تا اندازه هم اصلاح شده است ولی هنوز راپورت آن تقدیم نشده است خوب است بماند برای جلسه بعد تا راپورت آن تقدیم شود .

رئیس - اصلاحی لازم نداشت فقط بنا بود جمعش زده شود و جمعش هم زده شده صد و هشتاد و دوهزار و هفتصد و دوازده تومان است موادی که این جا رأی داده نشد نباشد در کمیسیون اصلاح شود .

سهام السلطان - بلی دوامه بود که ماند و نباشد در کمیسیون اصلاح شود .

رئیس - پس میمانند برای جلسه فردا (راپورت کمیسیون بودجه راجع به انستیتویاستور بضمون ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۶۰۰۰ وزارت فوائد عامه را راجع بتأسیس شعبه مخصوص باسم شعبه حفظالصحه حیوان و نبات در انستیتویاستور تحت مطالعه در آورده و نظر باهیت موضوع دوماه ذیل را برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید .

ماده ۱ مجلس شورای ملی تصویب می نماید که مبلغ دوهزار و پنججاه تومان برای مخارج مقدماتی شعبه حفظالصحه حیوان و نبات موافق ریزی که در پیشنهاد وزارت فوائد عامه ۶۰۰۰ درج شده است وزارت مالیه بوزارت فوائد عامه پرداخت نماید

ماده ۲ - مجلس شورای ملی تصویب می نماید که برای مخارج جاریه شعبه مذکور در ابتدای تأسیس ماهی بکهنار و شصت تومان وزارت مالیه از آنقدر وجوه بوزارت فوائد عامه ملاوه بر بودجه آن وزارتخانه پرداخت نماید .

رئیس - مذاکرات راجع بکلیات است آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده با اصل این مسئله که اداره تأسیس شود و برای امراض حیوانات سرم تهیه کند مخالف نیستم زیرا از گاو مری و سایر امراض مثل سیاه زخم و غیره که بانسان هم سرایت می کند